

معرفی کتاب «چنین گفت داریوش!» تألیف دکتر فضل‌الله نیک‌آئین*

بردیا اخوان

نام دکتر فضل‌الله نیک‌آئین به واسطه‌ی ترجمه‌ی برخی آثار محققان مسائل معاصر ایران و به ویژه به دلیل ترجمه‌ی قرآن مجید به زبان انگلیسی ادبی و شاعرانه-که در نوع خود اثری فاخر و کم نظیر به شمار می‌رود- برای محققان ایرانی آشناست. کتاب حاضر با عنوان ادبی چنین گفت داریوش! از جمله‌ی نخستین پژوهش‌های نو محققین ایرانی در موضوع تاریخ فرهنگ و تمدن ایران باستان به طور عام و موضوع خط میخی هخامنشی و زبان پارسی باستان به طور خاص است و ویژگی برجسته‌ی آن نگاه انتقادی مؤلف به تحقیقات و آراء مستشرقان و زبان شناسان مطرح خارجی درباره‌ی خط میخی پارسی باستان است. دکتر نیک‌آئین در این کتاب ضمن اثبات این نکته که خط میخی پارسی باستان بر خلاف تصور زبان شناسان خارجی هجایی و نیمه هجایی نیست، بل نخستین خط کاملاً الفبایی جهان است، این پرسش را مطرح می‌کند که چرا و چه‌گونه پژوهشگران ایرانی تاکنون و همواره آن چه را که ایران شناسان خارجی در مورد اصلی‌ترین اجزای فرهنگ و تمدن سرزمین ما گفته‌اند، بدون نقد و بررسی جدی پذیرفته و تکرار کرده‌اند.

* فضل‌الله نیک‌آئین، چنین گفت داریوش! پژوهشی نو در موضوع خط میخی و پارسی باستان، تهران، بیان آزادی، ۱۳۸۵

کتاب *چنین گفت داریوش!* طی چهار فصل موضوع بررسی بنیادین خط میخی پارسی باستان را دنبال می‌کند. فصل اول با عنوان «مدخل» ورودی است به بازخوانی انتقادی نظرات و برداشت‌های باستان شناسان و زبان شناسان خارجی درباره‌ی خط میخی پارسی باستان، که طی آن خواننده با روند هجایی دانستن زبان پارسی باستان از سوی ایران شناسان غربی و به بی‌راهه رفتن آنان، و در نتیجه «فتح باران» شدن غریب این زبان آشنا می‌شود. فصل دوم کتاب «چه‌گونگی ابداع خط میخی پارسی باستان» نام دارد و در این فصل نویسنده در ادامه مباحث فصل اول کتاب به اثبات الفبایی بودن خط میخی پارسی باستان می‌پردازد. در فصل سوم با عنوان «روش و اهداف این پژوهش» مؤلف می‌کوشد به بعضی مشکلات و ابهامات و نکات بلا تکلیف مانده در زمینه‌ی زبان پارسی باستان و خط میخی داریوشی پاسخ دهد و فصل چهارم و پنجم کتاب به «بررسی «صداها»ی پارسی باستان و نویسه‌های خط میخی داریوشی» و «پیوست‌ها» اختصاص یافته است.

کتاب *چنین گفت داریوش!*، آن گونه که در مقدمه‌ی ناشر آمده است، جلد اول از کار تحقیقی نویسنده در مورد موضوع بحث است و دکتر نیک‌آئین وعده داده است تا در جلد دوم این کتاب بر اساس دقیق‌ترین عکس‌برداری صورت گرفته از کتیبه‌ی بیستون با پیش‌رفته‌ترین روش فتوگرامتری از سوی محققان ایرانی، آن چه را که واقعاً در کتیبه‌ی بیستون آمده است، مورد پژوهش و بازخوانی قرار دهد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی